

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3033/2020
23.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 925/20 од 19.05.2020. године, у седници одржаној 23.12.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 925/20 од 19.05.2020. године у ставу првом изреке и предмет у укинutom делу враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину П1 241/19 од 20.12.2019. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама у периоду од јула 2016. године до јуна 2019. године плати укупно 241.139,04 динара, у месечним износима и са законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 84.962,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 925/20 од 19.05.2020. године, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама у периоду од јула 2016. године закључно са децембром 2016. године и у периоду од јула 2018. године закључно са јуном 2019. године исплати појединачне месечне износе и законску затезну камату на начин ближе одређен овим ставом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама у периоду од јула 2016. године закључно са децембром 2016. године и у периоду од јула 2018. године закључно са јуном 2019. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом, ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом другим изреке укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама у периоду од јануара 2017. године закључно са јуном 2018. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом, ближе одређено у овом делу става првог изреке првостпене пресуде, као и у ставу другом изреке и предмет у укинutom делу враћен истом суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду обављао послове рачунопологача – инкасанта на наплати путарине у сменама по унапред утврђеном распореду. Уговорима о раду од 08.06.2016. године и од 07.06.2018. године парничне странке су, између осталог, уговориле да се врста и степен стручне спреме и посебна знања за рад на одређеним пословима, који су одређени сложеношћу посла, одговорношћу за обављање посла и условима рада изражавају коефицијентом посла који запослени обавља и да износи 1,7, да се зарада за обављени рад састоји од основне зараде, увећане зараде и дела зараде за радни учинак. Колективним уговором туженог од марта 2011. године уговорено је, између осталог, да су коефицијентима послова вредновани и услови рада по основу: рада на терену, рада у сменама и другим пословима штетним по здравље запослених (члан 45), а одредбом члана 42. став 2. тачка 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године прописано да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани услови рада који се односе на рад у сменама. Висина разлике између исплаћеног и износа плате уз урачунато увећање по основу сменског рада током спорног периода, утврђена је оценом налаза судског вештака у досуђеним износима.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостпени суд је усвојио тужбени захтев, оциенивши да тужени није вршио исплату увећаних зарада по основу рада у сменама кроз коефицијент зараде тужиоца, односно да рад тужиоца у сменама није вреднован у утуженом периоду. Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев на начин ближе одређен у ставу првом изреке закључивши да странке закљученим Уговорима о раду од 08.06.2016. године и од 07.06.2018. године нису уговориле да тужилац има право на увећану зараду по основу рада у сменама – 26%, која могућност уговарања увећане зараде по основу рада у сменама постоји и након ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о раду, нити је ово право установљено актима послодавца, док је у преосталом делу првостепену пресуду укинуо.

Врховни касациони суд налази да се ревизијом основано указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, ...75/2014), прописано да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Одредбом члана 44. Колективног уговора за Јавно предузеће „Путеви Србије“ из 2011. године, прописано је да основну зараду, у смислу овог Колективног уговора чини производ коефицијента посла вредности радног часа и месечног фонда часова од 174 часова рада, а одредбом члана 45. прописано је да коефицијент послова које запослени обавља зависи од: сложености посла, потребне стручне спреме, одговорности и услова рада (став 1), сви послови су груписани у седам група (став 2), за сваку групу послова утврђује се најнижи и највиши коефицијент (став 3), прописан је најнижи и највиши коефицијент за групу послова на тај начин што је за стручну оспособљеност у трајању од 4 године и специјализацијом на основу стручности средњег образовања прописан најнижи коефицијент 1,4 а највиши 1,8 (став 4), да су коефицијентима из става 4. истог члана вредновани и услови рада који се односе на: рад на терену, рад у сменама и друге послове штетне по здравље запослених.

Одредбом члана 41. став 1. Правилника о раду за Јавно предузеће „Путеви Србије“ од 17.04.2015. године прописано је да основна зарада сваког запосленог представља новчану вредност конкретних послова и задатака радног места за ефективно радно време проведено на раду. Одредбом члана 42. став 1. истог правилника прописано је да се систематизовани послови и радни задаци запослених у ЈП „Путеви Србије“ изражавају припадајућим коефицијентима који се утврђују у зависности од следећих параметара и то: 1. сложеност послова и радних задатака, 2. потребне стручне спреме, 3. одговорности и 4. услова рада, а ставом 2. истог члана прописано је да у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове у ЈП „Путеви Србије“ вредновани су и услови рада који се односе на 1. рад на терену и 2. рад у сменама.

У конкретном случају током поступка утврђено је да је код туженог у спорном периоду био у примени Колективни уговор за Јавно предузеће „Путеви Србије“ из 2011. године и Правилник о раду за Јавно предузеће „Путеви Србије“ од 17.04.2015. године којима је, између осталог, прописан начин обрачуна зараде, начин утврђивања коефицијената групе послова радног места, да је за сваку групу послова утврђен најнижи и највиши коефицијент, као и да коефицијент послова које запослени обавља зависи између осталог и од услова рада, те да су у оквиру коефицијената који су одређени за сваку групу послова вредновани и услови рада који се односе и то: на рад на терену, рад у сменама и друге послове штетне по здравље запослених (одредба члана 45. Колективног уговора и члана 42. Правилника о раду за Јавно предузеће „Путеви Србије“). Правилна примена наведених одредби подразумева да је вредност послова запослених код туженог одређена у коефицијентима који су елементи основне зараде, те да су у коефицијенту посла вредновани и услови рада који се односе између осталог и на рад у сменама.

Имајући у виду наведено, те да је тужиочев коефицијент посла 1,7 (и спада у IV групу послова - стручна оспособљеност у трајању од 4 године и специјализацијом на основу стручности средњег образовања у којој је прописан најнижи коефицијент 1,4 а највиши 1,8), Врховни касациони суд налази да у конкретном случају није утврђена чињеница да ли је сменски рад вреднован кроз утврђену основну зараду, а од које зависи правилна примена материјалног права, будући да је другостепени суд утврдио да странке закљученим Уговорима о раду од 08.06.2016. године и од 07.06.2018. године нису уговориле да тужилац има право на увећану зараду по основу рада у сменама – 26%, сагласно одредби члана 108. став 4. Закона о раду, на основу чега је закључио да тужиоцу не припада тражена разлика на име исплаћене и неисплаћене увећане зараде

за рад у сменама (за период од јула 2016. године до децембра 2016. године и за период од јула 2018. године закључно са јуном 2019. године). Наиме, имајући у виду чињеницу да нередовност у раду на неким радним местима код туженог представља стални услов рада, док на неким местима то није стални услов рада, односно да код туженог на неким радним местима запослени немају нередовност у раду, то чињеница да ли је сменски рад вреднован кроз утврђену основну зараду која је исплаћивана тужиоцу, представља фактичко питање, које је потребно утврдити и то поређењем са платом запосленог истог степена школске спреме који такође припада истој групи послова као и тужилац, али који нема нередовност у раду.

Како је на овај начин, због погрешене примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, јер се из побијане одлуке за сада не може утврдити да ли је тужени извршио вредновање за рад у сменама увећањем основног коефицијента као елемента основне зараде запосленима који раде у сменама, а у односу на запослене који немају нередовност у раду, и у складу са тим да ли је тужиоцу плата правилно обрачуната, Врховни касациони суд је, применом члана 416. став 2. ЗПП, укинуо другостепену одлуку, односно одлучио као у ставу другом изреке.

У поновном поступку, другостепени суд ће поступити у складу са примедбама из овог решења, а потом правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку о жалби туженог.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић